

Одеський національний університет імені І.І.Мечникова

Кафедра французької філології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

професор Хмарський В.М.

_____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теоретична граматики основної іноземної мови

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

Факультет романо-германської філології

2020–2021

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни
"Теоретична граматики основної іноземної мови".

Розробник:

Марінашвілі М.Д., к. філол. н., доцент, завідувач кафедри французької філології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри французької філології

Протокол № 1 від 28 серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

Марінашвілі М.Д.

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології

Протокол № 1 від 31 серпня 2020 р.

Голова НМК

Телецька Т.В.

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри французької філології

Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри французької філології

Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 залікових модулів – 1 змістових модулів – 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 035 Філологія Спеціалізація: 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	Обов'язкова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		4-й	-й
		<i>Семестр</i>	
		7-й	-й
		<i>Лекції</i>	
		24 год.	год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		10 год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		56 год.	год.
Форма підсумкового контролю: <i>Іспит</i>			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає у теоретичному тлумаченні фактів граматичної будови французької мови.

Завдання: висвітлити найважливіші проблеми і напрямки граматичних досліджень, з функціонально-семантичного погляду виявити поліфункціональність граматичних форм, асиметрію форми і змісту, відмінність ядерних і периферійних явищ, взаємодію граматики і лексики, а також дати системне висвітлення різноманітних фактів мови, що має суттєве значення і в практичному відношенні.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких компетентностей:

а) загальних (ЗК):

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК06. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК07. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; приймати обґрунтовані рішення в професійній діяльності.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

б) спеціальних (СК):

СК01. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

СК03. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії французької мови.

СК04. Здатність аналізувати соціальні різновиди французької та англійської мов, описувати соціолінгвальну ситуацію.

СК07. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та усного і письмового фахового перекладу з французької мови українською, з української мови французькою.

СК08. Здатність вільно і усвідомлено оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Програмні результати навчання (ПР). У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

ПР 07. Розуміти основні проблеми філології в цілому і романської філології зокрема та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПР 08. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію французької мови і зарубіжної літератур і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Le système des parties du discours nominales

Тема 1. L'objet de la grammaire. Morphologie et syntaxe. Les unités de langue et l'objet de la morphologie. Les notions grammaticales essentielles: La forme grammaticale (morphologique) du mot. La forme morphologique synthétique et analytique. La catégorie grammaticale. Catégories grammaticales modificatoires et classificatoires. La paradigmatique et la syntagmatique. La valeur grammaticale, ses traits distinctifs. La valeur et les significations de la forme grammaticale.

Тема 2. Le système des parties du discours. La transposition.

Le problème des parties du discours. Principes de classification des parties du discours. Trois critères de la répartition des mots en parties du discours: le sens catégoriel (général), la forme grammaticale (ensemble des catégories grammaticales des mots), la fonction syntaxique.

Différents points de vue sur les principes de répartition des mots en parties du discours (Ch.Bally, L.Tesnière, P.Guiraud). La répartition des mots en deux classes: mots significatifs (substantifs, verbes, adjectifs, adverbes, pronoms, noms de nombre) et mots-outils (déterminatifs, prépositions, conjonctions, particules). La hiérarchie des parties du discours essentielles.

La transposition. Types de transposition: transposition morphologique (affixation et conversion) et transposition syntaxique.

Тема 3. Le nom (le substantif). La définition du nom. Les sous-classes lexicogrammaticales du nom.

La catégorie grammaticale du genre. Les traits spécifiques de la catégorie grammaticale du genre des noms sur le plan du contenu et sur le plan de l'expression.

La catégorie grammaticale du nombre. L'opposition continuité/discontinuité; quantité indéterminée/déterminée.

La catégorie de détermination/indétermination.

Тема 4. Les déterminatifs

Les fonctions des déterminatifs (morphologique, syntaxique, sémantique). La sémantique des déterminatifs. La détermination qualitative et quantitative.

L'article. Les problèmes théoriques liés avec l'article. Différentes théories de l'article dans la linguistique française. L'opposition substantivité/non-substantivité (*le, un, du / ø*) - l'opposition essentielle recouverte par l'article. Les oppositions: détermination/indétermination qualitative (*le/un*); détermination/indétermination quantitative (*le/du*); singulier/pluriel (le nombre) (*le/les*); masculin/féminin (*le/la*).

Les possessifs, les démonstratifs, les interrogatifs, les indéfinis.

Тема 5. L'adjectif

La définition de l'adjectif. Les adjectifs qualificatifs et les adjectifs de relation.

Le groupe particulier d'adjectifs de relation - adjectifs numériques ordinaux.

Réalisation de la signification de l'adjectif. Catégories grammaticales de l'adjectif: le genre, le nombre, les degrés de comparaison.

La place de l'adjectif dans le groupe nominal. La catégorie sémantico-syntaxique - le type de caractérisation.

Тема 6. Le pronom

La définition des pronoms (substituts nominaux). Classement. La déixis et l'anaphore. Catégories grammaticales et formes des pronoms. Caractéristique des pronoms personnels, possessifs, démonstratifs, interrogatifs, relatifs, indéfinis.

Змістовий модуль 2. Le verbe

Тема 7. La définition du verbe. Caractéristique générale.

Тема 8. Le problème du dégagement du système verbal. Les sous-classes lexico-grammaticales du verbe: verbes pleins/ verbes-outils; verbes perfectifs/impérfectifs; groupes de valence verbale (verbes avalents, mono-, bi-, et trivalents); verbes statiques/ verbes dynamiques; verbes transitifs/intransitifs. La valence verbale. La transitivité.

Les fonctions syntaxiques du verbe.

Тема 9. Les catégories grammaticales du verbe. Le mode. Catégorie grammaticale (modificatoire) dans le système verbal exprimant l'attitude du locuteur à l'égard de la réalité décrite dans l'énoncé. Problème du mode dans la linguistique, les théories du mode. L'impératif, le subjonctif, le conditionnel.

Тема 10. La catégorie du temps. Le temps grammatical et le temps physique. Oppositions essentielles du système temporel de l'indicatif. Le temps absolu: le présent, le passé et le futur; le temps relatif ou la corrélation de temps: simultanéité, postériorité, antériorité; la limitation de l'action dans le temps (limité/illimité) exprimée par l'opposition: temps linéaire (imparfait)/ponctuels (PC, PS); l'actualité de l'action (action actuelle/non-actuelle) exprimée par l'opposition: le PC/le PS; l'intervalle temporel exprimé par les oppositions: PC/Passé immédiat; futur simple/ futur immédiat. Différentes interprétations du système temporel français. L'aspect du verbe.

Тема 11. Les catégories grammaticales du verbe. La catégorie de la personne verbale (avec le genre et le nombre) - catégorie modificatoire exprimant le rapport entre le sujet de l'action et le participant à l'acte de la parole (le sujet peut coïncider ou non avec l'un des participants). Trois sous-catégories (1e, 2e et 3e personnes) qui s'opposent entre elles sur deux plans: la personnalité (1e et 2e contre 3e) et la subjectivité (1e contre 2e). La forme impersonnelle.

Тема 12. Les catégories grammaticales du verbe. La catégorie de la voix. Le problème de la voix passive. Les verbes pronominaux et le problème de la voix pronominale. Les formes non-personnelles du verbe.

Змістовий модуль 3. L'adverbe. La préposition. La conjonction

Тема 13. L'adverbe: définition, classement, fonctions syntaxiques. L'adverbialisation.

Тема 14. La préposition: définition, fonctions grammaticales, sémantique.

Тема 15. La conjonction: définition, groupes, formes et fonctions.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		л	п	ср
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Les parties du discours nominales				
Тема 1. Les notions grammaticales essentielles	3	2	1	
Тема 2. Le système des parties du discours.	5	2	1	2
Тема 3. Le nom.	5	2	1	2
Тема 4. Les déterminatifs	7	2	1	4
Тема 5. L'adjectif	5	2	1	2
Тема 6. Le pronom	5	2	1	2
Разом за змістовим модулем 1	30	12	6	12
Змістовий модуль 2. Le verbe				
Тема 7. Le verbe. Caractéristique générale	4	2		2
Тема 8. Le problème du dégagement du système verbal. Classement	7	2	1	4
Тема 9. La catégorie du mode	5	2	1	2
Тема 10. La catégorie du temps. L'aspect du verbe	9	2	1	6
Тема 11. La catégorie de la personne verbale	7	2	1	4
Тема 12. La catégorie de la voix. Les formes non-personnelles du verbe	14	2		12
Разом за змістовим модулем 2	46	12	4	30
Змістовий модуль 3. L'adverbe. La préposition. La conjonction				
Тема 13. L'adverbe. Classement. L'adverbialisation	6			6
Тема 14. La préposition. Fonctions grammaticales. Sémantique	4			4
Тема 15. La conjonction. Groupes, formes et fonctions.	4			4
Разом за змістовим модулем 3	14			14
Усього годин	90	24	10	56

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття навчальним планом не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	L'objet de la grammaire. Morphologie et syntaxe. Les unités de langue et l'objet de la morphologie. Les notions grammaticales essentielles. Le système des parties du discours. La transposition.	2
2	Le nom. Les déterminatifs	2

3	L'adjectif. Le pronom	2
4	Le verbe. Classement. La catégorie du mode.	2
5	L'aspect du verbe. Le temps. La catégorie de la personne verbale (avec le genre et le nombre).	2
		10

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. Самостійна робота

Підготовка до практичних занять і самостійне опрацювання тем.

№ з/п	Назва теми/види завдань	Кількість годин
1	Le système des parties du discours	2
2	Le nom	2
3	Les déterminatifs	4
4	L'adjectif	2
5	Le pronom	2
6	Le verbe. Caractéristique générale	2
7	Le problème du dégageement du système verbal. Classement	4
8	La catégorie du mode	2
9	La catégorie du temps. L'aspect du verbe.	6
10	La catégorie de la personne verbale	4
11	La catégorie de la voix. Les formes non-personnelles du verbe: infinitif, gérondif, participe présent, participe passé	12
12	La préposition: définition, fonctions grammaticales, sémantique	4
13	L'adverbe: définition, classement, fonctions syntaxiques. L'adverbialisation	6
14	La conjonction: définition, groupes, formes et fonctions.	4
	Разом	56

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

ІНДЗ навчальним планом не передбачені.

10. Методи навчання

Лекція, пояснення, евристична бесіда, ілюстрування; дискусія, обговорення проблемних питань; самостійна робота з науковими та науково-методичними джерелами.

11. Методи контролю

Поточний контроль: усне опитування, контрольні письмові роботи.
Підсумковий контроль: тестування (бланкове), усний іспит.

12. Питання для підсумкового контролю

1. L'objet de la grammaire. Les unités de langue et l'objet de la morphologie. Les notions grammaticales essentielles: la forme grammaticale (morphologique); la catégorie

- grammaticale; la paradigmaticque et la syntagmaticque; la valeur et les significations de la forme; le signifiant et le signifié.
2. Le système des parties du discours. La transposition.
 3. Le nom (le substantif): définition, classement, catégories, fonctions syntaxiques.
 4. Les déterminatifs: l'article, les possessifs, les démonstratifs, les interrogatifs, les indéfinis.
 5. L'adjectif: définition, sémantique, espèces, catégories grammaticales, fonctions syntaxiques.
 6. Le pronom: définition, espèces, catégories, fonctions. Caractéristique des pronoms personnels, possessifs, démonstratifs, interrogatifs, relatifs, indéfinis.
 7. Le nom de nombre (les numéraux): définition, sémantique, particularités morphologiques et syntaxiques.
 8. Le verbe: définition, problème du dégagement du système verbal. Les sous-classes lexico-grammaticales du verbe. La valence verbale. La transitivité.
 9. Catégories grammaticales du verbe. Le mode (problème du mode dans la linguistique, les théories du mode): l'impératif, le subjonctif, le conditionnel.
 10. L'aspect du verbe.
 11. La catégorie du temps. Oppositions essentielles du système temporel de l'indicatif.
 12. La catégorie de la personne verbale (avec le genre et le nombre). La corrélation de subjectivité et de personnalité. La forme impersonnelle.
 13. La catégorie de la voix.
 14. Les formes non-personnelles du verbe: infinitif, gérondif, participe présent, participe passé.
 15. L'adverbe: définition, classement, fonctions syntaxiques. L'adverbialisation.
 16. La préposition: définition, fonctions grammaticales, sémantique.
 17. La conjonction: définition, groupes, formes et fonctions.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Критерії та шкала оцінювання: національна та ECTS

За системою ОНУ імені І.І.Мечникова	Оцінка ECTS	За національною шкалою	Визначення
90–100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти повно та ґрунтовно засвоїв всі теми робочої програми з навчальної дисципліни, вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання з кожної теми поточного та підсумкового контролю.
85–89	B	добре	Здобувач вищої освіти недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі теми робочої програми навчальної дисципліни. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання з кожної теми поточного та підсумкового контролю в цілому.
75–84	C		Здобувач вищої освіти недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання з кожної теми поточного та підсумкового контролю виконав не в повному

			обсязі.
70–74	D	задовільно	Здобувач вищої освіти засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вмів вільно і самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, не виконав окремі завдання поточного контролю з кожної теми та підсумкового контролю.
60–69	E		Здобувач вищої освіти засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вмів достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання з кожної теми поточного контролю в цілому.
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти не засвоїв більшості тем робочої програми, не вмів викласти зміст більшості основних питань з навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань з кожної теми, поточного та підсумкового контролю в цілому.
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти не засвоїв програму навчальної дисципліни, не вмів викласти зміст жодної теми навчальної дисципліни, не виконав завдань поточного контролю.

У ході поточного контролю студент може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожну тему змістового модуля. Підсумкова тестова робота теж оцінюється за 100-бальною шкалою. Фінальна оцінка з навчальної дисципліни це середнє арифметичне суми балів за поточний контроль та підсумковий контроль.

Поточний контроль															Підсумковий контроль (Іспит у формі бланкового тестування)	Фінальна оцінка
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						Змістовий модуль 3				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15		
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Критерії оцінювання підсумкового тестування

Підсумкова тестова робота складається із 100 питань теоретичного та практичного характеру. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бали. Максимальна оцінка за роботу становить 100 балів.

14. Методичне забезпечення

1. Марінашвілі М.Д. Теоретична граматики французької мови. Дієслово. Методичні вказівки для студентів IV курсу відділення французької філології. Одеса: Персей, 2007. 24 с. (франц. мовою)

15. Рекомендована література

Основна

1. Dragan E. Grammaire théorique de la langue française. Cours théorique. Bălți, 2012. 115 p.
URL : <http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/dragan/grammaire.pdf>
2. Popovytych M. Cours théorique de grammaire française. Morphologie. Чернівці: Букрек, 2010. 288 с.

Додаткова

1. Popovytych M. Histoire de la grammaire française. Чернівці: Букрек, 2014. 317 с.
2. Riegel M., Pellat J.-C., Rioul R. Grammaire méthodique du français. 5e éd. Paris: Presses Universitaires de France, 2014. 1107 p.
3. Vassilieva N. M., Pitskova L. P. Le français. Grammaire théorique. Morphologie. Syntaxe. 3e éd. Moscou: Urait, 2015. 473 p.
4. Zufferey S., Moeschler J. Initiation à la linguistique française. 2e éd. Paris : Armand Colin, 2015. 340 p.

16. Електронні інформаційні ресурси

<http://www.lib.onu.edu.ua/> (Наукова бібліотека ОНУ імені І. І. Мечникова)

<http://www.nbuv.gov.ua/> (Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського)